

Vrienden Museum Sjoel Elburg

Bestuursverslag Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg 2024

Voorwoord

Als bestuur van de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg bieden wij u met genoegen het bestuursverslag over 2024 aan.

Wij mochten ons weer verheugen in een goede belangstelling van vrienden en andere belangstellenden voor de activiteiten die wij in 2024 organiseerden: lezingen met Channa Zaccai, Bettine Siertsema en Bart Wallet, het dubbelconcert met Eleonore Pameijer en Irene Maessen tijdens Vestingval 2024 en de najaarscursus over het werk van rabbi Jonathan Sacks. In dit verslag leest u er meer over.

We hebben als bestuur in 2024 afscheid genomen van voorzitter Han Schenau die per 1 augustus 2024 aftrad. Han heeft zich gedurende de afgelopen jaren met enthousiasme en kundigheid ingezet als bestuurder van onze stichting en daarmee voor het museum. In de ontstane vacature van voorzitter is voorzien door de toetreding per 1 januari 2025 van Jaap van de Poll.

2024 was ook het laatste jaar dat de vrijwilligers van Museum Sjoel Elburg onder de verantwoordelijkheid van de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg vielen. Door een herverdeling van taken vallen de vrijwilligers met ingang van 1 januari 2025 onder de verantwoordelijkheid van het Algemeen Bestuur van Stichting Museum Sjoel Elburg. Wij hebben er alle vertrouwen in dat de vrijwilligers in deze nieuwe setting hun werk gemotiveerd en met enthousiasme voort kunnen zetten.

Samen met het Algemeen Bestuur zijn wij ervan overtuigd dat de waarde en betekenis van Museum Sjoel Elburg juist ook in onze tijd relevant is. De rijke erfenis en de geschiedenis van het Jodendom verdient het om gekoesterd en gedeeld te worden. Het museum deelt verhalen van Joodse burgers in Elburg, die juist ook vandaag zeggingskracht hebben in een tijd van toenemend antisemitisme.

Wij blijven dan ook met overtuiging gemotiveerd om het Museum Sjoel Elburg en haar doelstelling waar mogelijk te ondersteunen, met financiële middelen en met de activiteiten die we als Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg organiseren.

Voor de zeer gewaardeerde betrokkenheid en ondersteuning van de vele vrijwilligers en donateurs zeggen wij u heel hartelijk dank!

Namens het bestuur,

Jaap van de Poll, voorzitter

Jan Rolleman, secretaris

Samenstelling bestuur Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg per 31 december 2024

Voorzitter:	vacant (per 1 januari 2025 ingevuld door Jaap van de Poll)
Secretaris:	Jan Rolleman
Penningmeester:	Hennie Verkruyssen-Wijnne
Algemeen bestuurslid:	Annet Land-Knol
Algemeen bestuurslid:	Janèt Koele-Nagelhout

Doel van de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg

De Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg heeft ten doel het verlenen van steun, in brede zin van dat woord, aan de Stichting Museum Sjoel Elburg. Om die doelstelling te verwezenlijken, verricht de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg de volgende concrete werkzaamheden:

- het werven van donateurs en leden van de club van 100;
- het in voorkomend geval verzorgen van publicaties;
- het organiseren van lezingen gerelateerd aan de Joodse cultuur;
- het organiseren van cursussen;
- het financieel ondersteunen van de inzet van vrijwilligers als suppoost voor het museum en van gidsen voor stadswandelingen door Joods Elburg;
- het geven van adviezen aan de Stichting Museum Sjoel Elburg;
- het verwerven en ter beschikking stellen van voorwerpen voor de museumcollectie of het ter beschikking stellen van gelden daarvoor;
- het financieel steunen van specifieke projecten van Stichting Museum Sjoel Elburg.

In dit verslag treft u een korte weergave aan van de activiteiten van onze stichting in 2024.

Vrienden van de Stichting Museum Elburg

De vrienden van Museum Sjoel Elburg stelden ons door hun betrokkenheid en financiële bijdragen ook in 2024 weer in staat onze activiteiten vorm te geven. Wij zijn onze vrienden daarvoor zeer erkentelijk. Naast lezingen en andere activiteiten waren wij hierdoor in staat in 2024 een financiële bijdrage te leveren aan de plaatsing van een AED in de hal van het museum.

Vrijwilligers

Waar zou Museum Sjoel Elburg zijn zonder vrijwilligers? Het héle museum draait zelfs op vrijwilligers! Door al die inzet stond ons museum ook afgelopen jaar weer open voor bezoekers die wij in de monumentale, voormalige synagoge een historisch perspectief mochten bieden voor het meer dan ooit actuele thema van integratie en verdraagzaamheid.

In het eind 2023 opgestelde nieuwe beleidsplan werd al benoemd dat versteviging van de onderlinge band en de verbinding aan Museum Sjoel Elburg extra aandacht zou krijgen. Dat is in 2024 ook daadwerkelijk uitgevoerd, onder meer door gastheren/-vrouwen driemaal per jaar een extra informatiemiddag rond de opening van een nieuwe tentoonstelling te laten bijwonen en in

de maanden mei en juni een BHV-cursus aan te bieden. Ook kregen alle vrijwilligers in oktober de mogelijkheid om aan te haken bij een dagje uit naar Joods Amsterdam, wat een groot succes werd.

Eind 2024 waren er zo'n 75 vrijwilligers actief, inclusief beide besturen, beheerders, stadsgidsen en werkgroepleden. In december hebben we iedereen tijdens de jaarlijks terugkerende eindejaarsbijeenkomst in restaurant De Haas met woorden, lekkers en een attentie bedankt voor hun inzet. Het werd extra feestelijk, vanwege het uitreiken van BHV-certificaten aan 34 vrijwilligers die de BHV-cursus hadden gevolgd.

Door een nieuwe taakverdeling van de besturen van Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg en Stichting Museum Sjoel Elburg vallen de taken rondom de inzet van vrijwilligers met ingang van het jaar 2025 onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van Stichting Museum Sjoel Elburg.

Nieuwsbrief Sjofar

Sjofar werd als nieuwsbrief in 2024 weer drie keer thuisbezorgd bij alle vrienden en vrijwilligers, in binnen- en buitenland. Voor de lay-out werd aangesloten bij de vorig jaar vernieuwde lay-out van het jubileumnummer.

Lezingen

De eerste lezing van 2024 werd op 1 februari verzorgd door promovenda Channa Zaccai over het onderwerp 'Een studie naar diaspora, identiteit en integratie: Israëli's in Nederland, 1950-2025'.

De aanwezigheid van Israëli's in Nederland met een langdurige Joodse aanwezigheid en een diverse lokale Joodse gemeenschap, genereert vragen over hoe Israëli's zich tot deze gemeenschap verhouden en hoe ze hun identiteit definiëren, waarbij ze zowel een nationale Israëlische als een Joodse diaspora-identiteit hebben. Channa nam ons mee in de vragen als "In hoeverre was er sociale en culturele integratie in lokale Joodse gemeenschappen en in de Nederlandse samenleving?", "Voelden Israëli's zich thuis? Hoe werden zij gezien door anderen, Joden en niet-Joden, en hoe zagen zij hen?" Het fenomeen van Israëlische emigratie is onderdeel van een stijgende trend van Israëlische migratie in de wereld. In haar lezing ging Channa Zaccai op basis van haar promotieonderzoek dieper in op de vraagstukken rondom dit thema.

De jaarlijkse 5-mei lezing werd op 2 mei gehouden door dr. Bettine Siertsema. Het thema van deze lezing was 'God en geloof in Joodse kampdagboeken'.

De vraag hoe een almachtige, liefdevolle God zich laat denken in het aangezicht van het kwaad en het lijden in de wereld, dateert niet van vandaag of gisteren. Maar in een rechtstreekse confrontatie met het kwaad, kan de vraag wel extra scherp worden gevoeld. Dagboeken uit het concentratiekamp kunnen laten zien hoe mensen die slachtoffer zijn van extreem kwaad in zo'n situatie omgaan met hun geloof. Voor wat voor vragen ziet men zich gesteld, wat voor antwoorden vindt men, geeft het geloof troost en steun of kan het ook het lijden verzwaren?

In deze lezing ging Bettine Siertsema dat na voor de vijftien Joods-Nederlandse dagboeken die over Westerbork, Vught en Bergen-Belsen gepubliceerd zijn.

Op 7 november sloot prof. dr. Bart Wallet, hoogleraar Joodse studies aan de Universiteit van Amsterdam, op 7 november het lezingenseizoen 2024 af.

Hij verzorgde voor ons een lezing over het onderwerp 'De toekomst van Joods erfgoed in Nederland'.

Verspreid over het land, tot in de kleinste plaatsjes, zijn vroegere synagogen en Joodse begraafplaatsen te vinden. Het zijn restanten van een ooit gevarieerd Joods leven. Hoe moeten we nu met dit Joodse erfgoed omgaan? Wat is de toekomst van plekken met een Joodse geschiedenis zonder een levende Joodse gemeenschap die daarvoor kan zorgen? Het zijn vragen waarop Bart Wallet tijdens deze lezing nader inging.

De lezingen, gastvrij verzorgd in de Ichthuskerk, werden bezocht door een trouw publiek van vrienden en verdere belangstellenden.

Cursussen

In de filmzaal van Museum Sjoel Elburg werd op 3 woensdagavonden in november en december 2024 een leerzame cursus gegeven. Het thema van dit jaar, het leven en werk van Jonathan Sacks, bracht de cursisten dichtbij zijn 'leven in dienst van de hoop' zoals de titel van de cursus luidde.

Met zijn scherpe inzicht en warme persoonlijkheid wist Sacks velen te inspireren en bruggen te slaan tussen verschillende religies en culturen. Zijn erfenis leeft voort in zijn geschriften en de vele mensen die door zijn woorden en daden zijn geraakt.

Vrienden Museum Sjoel Elburg

Tijdens drie cursusavonden belichtten drie verschillende sprekers vanuit drie invalshoeken de erfenis van Jonathan Sacks:

Dr. Jan Jorrit
Hasselaar:
Sacks zelf en de
bronnen van zijn
denken

Dr. Wim Dekker:

Sacks als uitlegger
van de Tora

Prof. dr. Marcel
Poorthuis:
Sacks en de
rechtvaardige
samenleving

Concert Vestingval 2024

Tijdens de tiende editie van Vestingval heeft Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg op vrijdagavond 17 mei 2024 een dubbelconcert georganiseerd. Fluitiste Eleonore Pameijer en zangeres Irene Maessen namen ons twee keer een uur lang mee in muziek die in de Tweede Wereldoorlog verboden was, daarna vergeten werd, maar nu weer tot klinken is gebracht.

Eleonore en Irene brachten een afwisselend programma: Van een Lento van Leo Smit, via onder meer aangrijpende liedjes uit Theresienstadt ('wann wohl das Leid ein Eine hat...') van Ilse Weber, een indrukwekkend Kaddish van Maurice Ravel, lichtvoetige chansons van Marjo Tal tot het Jiddische volksliedje Herschele van Mordechai Gebirtig. Een prachtige avond!

Deze avond gemist, of nog eens nagenieten? Een schat aan muziek staat op <http://www.youtube.com/@leosmitstichting1792>

Ten slotte

Als Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg maken we deel uit van verschillende samenwerkingsverbanden van verwante organisaties met wie we goede contacten onderhouden. In 2024 is in overleg met het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap (de juridisch eigenaar van de Joods Begraafplaats) de mogelijkheid opengesteld om met een suppoost individuele bezoeken aan de begraafplaats te brengen. Samen met vertegenwoordigers namens het algemeen bestuur van Stichting Museum Sjoel Elburg legden we op 4 mei 2024 een krans bij het monument op de vestingwal.

We kijken terug op een mooi jaar, helaas nog steeds in een wereld vol dreiging die de actualiteit van het thema van Museum Sjoel Elburg misschien wel meer dan op welk ander moment in de afgelopen 16 jaar onderstreept. Het citaat uit Talmud Bavli (Menachot 43b) “Zien leidt tot bewustzijn en bewustzijn leidt tot handelen” is een goede aansporing door te blijven gaan met het vertellen van het verhaal van Joods leven in Elburg en de Mediene.

Culturele ANBI:

Onder nummer 817385927 is de Stichting Vrienden Museum Sjoel Elburg bij de Belastingdienst ingeschreven als culturele Algemeen Nut Beoogde Instelling.

Bank: NL83 ABNA 0533 0479 19

Post- en bezoekadres:

Graaf Hendriksteeg 2

8081 CH Elburg

e-mail: vrienden@sjoelburg.nl